

Stugorna i Tivoliområdet 1983–2013

Redan långt innan Solna blev stad 1943 fanns det mycket som tydde på att Bergshamraområdet skulle bebyggas. Förutsättningen var att kommunen kunde komma överens med markägaren, staten, som ägde väldiga arealer kring Brunnsviken, bland annat i Bergshamra. Solna lyckade köpa mark i området för 2,8 miljoner kronor redan 1947 och norra delen av Bergshamra kunde sedan bebyggas under 1950-talet och framåt.

Södra Bergshamra med koloniområdet låg samtidigt kvar som en lockande markreserv ända fram till maj 1980 då det formella köpet (21 miljoner kronor) ägde rum. Långt innan dess fanns det signaler om vad som skulle hända:

- Både regionplanen från 1958 och Solnas generalplan från samma år visade att man planerat för bebyggelse (arbetsplatser och institutioner) på koloniområdets mark.
- Den stora Brunnsviksutredningen 1969-71 visade att staten faktiskt var villig att släppa ifrån sig marken i Bergshamra för bebyggelse.
- Tunnelbanan till Bergshamra gjorde att 12 kolonister avhystes från sina lotter 1972. Uppgången till Södra Bergshamra förbereddes tidigt, men det dröjde ända till 1987 innan den öppnades.
- Bergshamraleden/Bergshamravägen breddades och berörde ca 14 lotter redan 1964.

Kommunen hade beslutat om en dispositionsplan för Södra Bergshamras kommande bebyggelse, vilken blev klar 1973. På utredningsskissen finns ingen ny mark för koloniområdena markerade. Det fick två lokalpolitiker (Bengt Bengtsson och Michaela Reuterswärd) att samma år motionera om ersättningsmark för kolonisterna. Den mark de föreslog var det fält på Tivolihalvön dit en stor del av kolonisterna fick flytta 1983.

Kommunen ställde ut material från det pågående planarbetet från oktober till november 1980 och tryckte upp en upplaga som kolonisterna kunde ta del av. Kolonisternas synpunkter vägde lätt och planeringen fortsatte efter uppdragna linjer. Men ännu i april 1982, ett år före flytten, visste man inte hur många lotter det skulle bli i det nya området. Man trodde att det skulle bli 27 lotter i Tivoliområdet (det blev 48) och 30 i Sköndalsområdet. I slutet av oktober hade läget klarnat, och styrelsen kunde gå ut med mer detaljerad och korrekt information till kolonisterna. Till exempel kunde man berätta att lägsta budet på offerten för flyttning av stugan var 1 500 för en standardstuga, 2 000 för en större stuga och 800 för en mindre stuga (paviljong).

Fördelningen av de nya koloniträdgårdarna i Tivoli och Sköndal skedde genom lottning i Stefanssalen på Frejgatan den 15 december 1982. Resultatet för Tivolis del framgår av texten i det följande.

Det kan vara värt att notera att drygt hälften av de nyuppförda stugorna kom från samma leverantör. Det byggdes 11 AMU-stugor, tre av modell Norrland och åtta av modell Småland. Redan i slutet av augusti 1983 kunde man läsa följande i styrelseprotokollet: ”Rapport ang flyttning. 24 st stugor flyttades till Tivoli, 11 st stugor till Sköndal, inga missöden.”

Efter detta nyuppfördes ytterligare ett par stugor, och några av de flyttade revs så småningom. Under september månad 1984 gjorde kommunen slutbesiktning av de nya områdena i Sköndal och Tivoli. Därmed sattes punkt för den långa flyttprocessen.

I sammanställningen nedan är stugorna ordnade efter dagens lottnummer. Därefter följer uppgifter om stugan flyttades från gamla området 1983 eller om den nyuppfördes. För flyttade stugor uppges lottens nummer i gamla området samt uppgifter om byggnaden senare rivits. Det bör noteras att flera av de flyttade stugorna var förändrade/ombyggda före flytten och några har genomgått större eller mindre förändringar efter flytten. För nya stugor lämnas i vissa fall uppgift om stugtyp eller stugleverantör samt uppgift om var den dåvarande lottinnehavaren hade bott i gamla området. Sist – inom parentes – uppges namnet på lottinnehavaren vid tiden för fördelningen av lotterna. Stavning enligt lista som bifogades styrelseprotokollet.

För lotternas nummer i det gamla området hänvisas till 1938 års karta som även anger lotternas storlek.

- 50.** Stuga flyttad 1983 från lott 118 i gamla området. (Inger Andersson)
- 51.** Stuga av typ AMU-stuga modell Småland nyuppförd 1983. Ersätter lott 216 på gamla området. (Inga-Britt Hallmyr)
- 52.** Stuga flyttad 1983 från lott 126 i gamla området. (Birgitta Milloch)
- 53.** Stuga från Vårsås-stugan AB nyuppförd 1983. Ersatte lott 66 på gamla området. (Stina Övermark)
- 54.** Stuga flyttad 1983 från lott 227. Senare riven och ersatt av ny byggnad. (Per-Olov Sjöberg)
- 55.** Stuga flyttad 1983 från lott 26 i gamla området. (Andréas Richter)
- 56.** Stuga flyttad 1983 från lott 215 i gamla området. (Birgit Grebesjö)
- 57.** Stuga flyttad 1983 från lott 220. Senare riven och ersatt av ny byggnad. (Erik Andersson)
- 58.** Stuga av typ AMU-stuga modell Småland nyuppförd 1983. Ersatte lott 102 i gamla området. (Sune Groth)
- 59.** Stuga flyttad 1983 från lott 64 i gamla området. (Gösta Gustafsson)
- 60.** Stuga flyttad 1983 från lott 65 i gamla området. (David Pettersson)
- 61.** Stuga, typ Grisslehamnsstugan, nyuppförd 1983. Ersatte lott 69 i gamla området. (Ronny Halses)
- 62.** Stuga av typ Bergshamra från HSB-Boro AB nyuppförd 1983. Ersatte lott 99 i gamla området. (Carl Gustaf Berggren)
- 63.** Stuga flyttad 1983 från lott 107 i gamla området. (Ulla Grimfelt)
- 64.** Stuga av typ AMU-stuga modell Norrland nyuppförd 1983. Ersatte lott 78 i gamla området. (Gudrun Magnusson)

65. Stuga flyttad 1983 från lott 88. Senare riven och ersatt av ny byggnad. (Folke Hellman)
66. Stuga flyttad 1983 från lott 226 i gamla området. (Ingrid Berg)
67. Stuga flyttad 1983 från lott 70. (Gerd Nyström)
68. Stuga av typ Paprika från HSB-Boro AB nyuppförd 1983. Ersatte lott 111 i gamla området. (Piroska Rudolf)
69. Stuga flyttad 1983 från lott 95 i gamla området. (Astrid Nordlund)
70. Stuga av typ AMU-stuga modell Småland nyuppförd 1983. Ersatte lott 71 i gamla området. (Arne Pettersson)
71. Stuga av typ AMU-stuga modell Norrland nyuppförd 1983. Ersatte lott 115 i gamla området. (Siri Rörstedt)
72. Stuga av typ AMU-stuga modell Norrland nyuppförd 1983. Ersatte lott 96 i gamla området. (Elsa Andersson)
73. Stuga flyttad från lott 217 i gamla området. (Anders Blomqvist)
74. Stuga nyuppförd 1983. Ersatte lott 223 i gamla området. (Hans Hägglund)
75. Stuga flyttad 1983 från lott 121 i gamla området. (Fritz W. Petersson)
76. Stuga av typ AMU-stuga modell Småland nyuppförd 1983. Ersatte lott 81 i gamla området. (Nils Agenmark)
77. Stuga nyuppförd 1984. Ersatte lott 80 i gamla området. (Bengt Larsson)
78. Svårt avgöra om stugan är flyttad eller nyuppförd 1983. Ersatte lott 93 i gamla området. (Nils Eriksson) **Senare efterforskning visar att stugan är flyttad.*
79. Stuga flyttad 1983 från lott 76. (Margit Skattegård)
80. Stuga nyuppförd 1983. Ersatte lott 72 i gamla området. (Tommy Gustafsson)
81. Stuga av typ Modulstuga nyuppförd 1983. (Lotten hade tillfallit Ulf Håkansson som genom byte fick lott 95. Till lott 81 kom i stället E. Johansson)
82. Stuga av typ AMU-stuga modell Småland nyuppförd 1983. Ersatte lott 79 i gamla området. (Margit Ytterberg)
83. Stuga av typ Nytorpet från Skidstahus AB nyuppförd 1983. Ersatte lott 122 i gamla området. (Steve Olsson)
84. Stuga av typ AMU-stuga modell Småland nyuppförd 1983. Ersatte lott 63 i gamla området. (Hildur Enocksson)

- 85.** Stuga flyttad 1983 från lott 128 i gamla området. (Valborg Fransson)
- 86.** Stuga flyttad 1983 från lott 110 i gamla området. (Bertram Osterroth)
- 87.** Stuga nyuppförd 1983. Ersatte lott 221 i gamla området. (Elin Lindstedt)
- 88.** Stuga flyttad 1983 från lott 222 i gamla området. (Harry Söderberg)
- 89.** Stuga flyttad 1983 från lott 224 i gamla området. (Märta Berg)
- 90.** Stuga flyttad 1983 från lott 101 i gamla området. Senare riven, ombyggd, brunnen och ersatt av en ny byggnad. Ersatte lott 101 i gamla området. (Bror Sigvard Staaf)
- 91.** Stuga nyuppförd 1985–86. Ersatte lott 219 i gamla området. (J.W. Lundins dödsbo)
- 92.** Stuga av typ AMU-stuga modell Småland nyuppförd 1983. Ersatte lott 225 i gamla området. (K.J. Bengtsson)
- 93.** Stuga flyttad 1983 från lott 87 i gamla området. (Owe Brandfors, Ruth Lund hade tilldelats lotten men flyttade aldrig dit)
- 94.** Stuga flyttad 1983 från lott 92 i gamla området. (Carl-Eric Berin)
- 95.** Stuga flyttad 1983 från lott 73 i gamla området. (Ulf Håkansson)
- 96.** Stuga flyttad 1983 från lott 114 i gamla området. (Gun Unger)
- 97.** Stuga av typ Paprika från HSB-Boro AB nyuppförd 1983. Ersatte lott 85 i gamla området. (Anna von Ajkay)

Text: Tom Wall
2013-08-16